

Lektorbladet

Reform på universitet og høyskoler

Per Thorvald Larsen
Ansvarlig redaktør

Trekk rundskrivet tilbake!

Læringssenteret sendte den 31.8 ut Rundskriv LS-31-2003 om muntlig eksamen i videregående skole. Rundskrivet innebærer en vesentlig omlegning av muntlig eksamen, og fjerner dagens mulighet til å velge en eksamensordning med kortere forberedelsestid.

Rundskrivet kommer eiendommelig nok før høringsfristen for Kvalitetsutvalgets innstilling er gått ut, og må sees på som en reform i diktats form.

Det blir pålegg om to til fem dagers organisert forberedelsestid før eksamensprøven, og det skisseres en gruppeeksamen, riktignok med individuell vurdering av elevene.

Rundskrivet er til dels uklart formulert, og det ligger selvmotsigende føringer i det at det skal være en form for individuell gruppeeksamen. Helhetsinntrykket er at muntlig eksamen vil bli endret fra å være en fagprøve til en metodeprøve, der en vesentlig faktor blir hvordan eleven mestrer metoden i gruppesamarbeid. Vi frykter at en slik kollektiv eksamensordning med elever i grupper kan føre til at svake elever blir dominert av ressurssterke elever som gjør jobben for dem, både under forberedelsesdelen og i den påfølgende gruppesamtalen. Elever med tilgang til voksne ressurspersoner som kjenner disse spesielle vurderingskriteriene, vil få fordeler. Elevenes rettssikkerhet under eksamen blir etter vårt skjønn svekket. Tilfeldighetene vil kunne råde.

Skal en slik ny ordning ha en sjanse til å fungere, må det være et stort praktisk apparat som skolene får ansvaret for. Forberedelsen i grupper kan ikke være overlatt elever på plenen i junisola. Det er ikke varslet at det blir ekstra ressurser for administrasjon og lærere til å forberede og gjennomføre eksamen på en forsvarlig måte.

Dagens ordning med muntlig eksamen i videregående skole med forberedelsestid samme dag har fungert rimelig bra. Det avlegges tusenvis av slike eksamensprøver hvert år, og det er få klagesaker. Fra lærerhold er det ikke noe massivt ønske om endringer. Hvem ønsker egentlig den nye eksamensformen?

Rundskrivet fra Læringssenteret føyer seg inn i rekken av pedagogiske utspill derfra, der metode kommer foran fag. Uavhengig av vekslende statsråder kjører Læringssenteret sitt reformpedagogiske løp der man suverent hever seg over hva lærerne i klasserommet måtte mene.

Læringssenterets medarbeidere fører til dels et helt annet språk enn skolens folk. Man finner alltid en nummerert publikasjon man kan støtte seg til – eller en entusiastisk rapport om ildsjelens forsøk. Når man ikke snakker samme språk, er dialog vanskelig.

Det fornuftige nå er at Læringssenteret trekker rundskrivet tilbake og går inn i en dialog med lærerne om hvordan dagens muntlige eksamen kan fungere bedre. Ingen ordning er så god at den ikke kan bli bedre. Men man må huske på at elever er levende mennesker og ikke kunstige figurer med "helhetlig kompetanse" som man konstruerer bak et skrivebord i Kolstadgata. La oss for all del unngå en ny skandale lik norskeksamen i 2002 med elevene som forsøkskaniner!

►► Kvalitetsreformen på Blindern

►► Nederland satser på skolen

►► Forhandlingslederen imponerte

Reportasjer og artikler:

Kvalitetsreformen på Blindern 4
 Kommentar: Kvalitetsreformen på prøve 10
 Nederland satser på skolen 16
 Mange norske elever er på feil plass og har for lite "driv" 21
 Utdanningskonferanse om grunnskolen 27.-28.8. 23

Fagtorget:

Ny eksamensordning for muntlig eksamen i vgs 13
 Jon Harald Holm: Rettferdig muntlig eksamen kan bli
 saga blott! 15

Organisasjonsstoff:

Intervju med Gro Elisabeth Paulsen , leder i NLL 11
 Fra Sentralstyret 20
 Forhandlingslederen imponerte 26

Faste spalter:

Tid for bok 27
 Advokatens spalte 29
 Fra dagboka 32

Forsidebildet: Semesterstart på Blindern høsten 2003. Foto: Øivind Larsen.

LEKTORBLADET

Magasin for fag,
 skole og utdanning
 Utgitt av Norsk Lektorlag
 Nr. 5 - Okt. 2003 • 2. årgang
 ISSN: 1503 – 027X

Keysers gate 5, 0165 Oslo
 Tlf. 23327994
 Fax 23327990
 E-post:
 lektorbladet@norsklektorlag.no
 Ansvarlig redaktør:
 Per Thorvald Larsen

Redaktørens telefon: 48263310

Årsabonnement: kr. 280,-

Utgivelsesplan 2. halvår 2003:

Nr 6-03: 21.11
 (Materiellfrist 27.10)

Nr. 7-03: 19.12
 (Materiellfrist 28.11)

Design & trykk: Flisa Trykkeri AS
 ane.marte@flisatrykkeri.no
 www.flisatrykkeri.no

Redaksjonen avsluttet 9/10-03

Optimisme på Blindern

30% flere studenter søkte Universitetet i Oslo etter Kvalitätsreformen.

Fire ledere ved Universitetet i Oslo stilte til rundebordssamtale med Lektorbladet om Kvalitätsreformen.

 Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

Få uker etter at Kvalitätsreformen trådte i kraft, møtte Lektorbladet et firkløver fra ledelsen ved Universitetet i Oslo i en liten rundebordssamtale om hvordan starten på et nytt studieår i reformens tegn hadde gått. Rundt det runde bordet satt avdelingsdirektør Toril Johansson, seniorrådgiver Kirsti Harg, seksjonssjef Hanne Krogh og professor Tarald Rasmussen. Rasmussen har vært leder for den sentrale styringsgruppen for innføringen av Kvalitätsreformen ved Universitetet i Oslo.

Stemningen rundt bordet i 8.etasje i Administrasjonsbygningen var preget av optimisme og tro på en ny giv ved Universitetet i Oslo – de fire omtaler framtiden for Norges største og eldste universitet med en entusiasme som nesten uvilkårlig smitter over til Lektorbladets side av det runde bordet: -

Vi er sikre på at reformen vil føre til bedre kvalitet på undervisningen, sier de fire samstemt.

- Men hvordan kan dere være så sikre på det?

Toril Johansson: - Vi forutsetter at studentene vil yte mer gjennom lengre semester, og at det vil bli stilt større krav til dem underveis. Lærerne forutsettes å støtte studentene gjennom mer studentkontakt og bedre pedagogikk. Disse endringene kommer ikke over natten, men litt etter litt. Det vil bli en ny kultur blant universitetslærerne. Det vil bli vanskeligere å undervise bare med å forelese. De universitetsansatte må bruke tiden på en annen måte, mer i direkte kontakt med studenten.

- Vil en mastergrad i faglig nivå være like-

stilt med hovedfaget?

Toril Johansson: - Hele reformen bygger jo på det. Nettopp derfor må studentene arbeide mer og ha lengre semester.

Tarald Rasmussen: - Tidsrammen for masterstudiet er 2 år, det samme som det gamle hovedfaget, men med økte arbeidskrav og lengre semester.

Toril Johansson: - Vi stiller jo også tilsvarende fordypningskrav ved opptak til mastergradsstudiet, ca. på nivå med det gamle mellomfaget.

- Krever ikke en masteroppgave kortere tid enn det en hovedoppgave tok?

Tarald Rasmussen: Svaret er i hovedsak nei, fordi den vanlige tidsnormeringen for masteroppgave er 1 år, som for

Rundt det runde bord: Fra venstre: professor Tarald Rasmussen, seniorrådgiver Kirsti Harg, seksjonssjef Hanne Krogh og avdelingsdirektør Toril Johansson.
Foto: P.T.L.

den gamle hovedoppgaven. Unntaket er historie, som har følt seg presset av reformen til å lage en mindre oppgave enn før.

- Hva med dem som ønsker å ta seg ekstra god tid med masteroppgaven? Før i tiden var det jo studenter som holdt på med hovedoppgaven i årevis.

Toril Johansson: - Men det var ikke sikkert det førte til bedre kvalitet. Men dersom en student ønsker å ta masterstudiet over 4 år på halv tid, er det full adgang til å gjøre det. Og nå er doktorgraden mer integrert i et studieløp for dem som vil studere enda videre – med 3 år etter masterstudiet. Mye av det som før var i de kjempestore hovedoppgavene, forsøker vi nå å fange opp i det treårige doktorgradstudiet, slik som de gjør i utlandet. Vi må huske på at det er

flere som tar doktorgraden i dag enn hovedfag på 70 – tallet!

- Har også doktorgraden fått nytt navn?

Kirsti Harg: Forskeropplæringen skal føre fram til en ph.d.-grad, som erstatter de tidligere dr.art, dr.scient osv. Dette er ledd i en forenkling og internasjonalisering. Etter innføringen av den organiserte forskeropplæringen har produksjonen av doktorgrader økt betraktelig.

- Kan ikke det nye karaktersystemet med langt færre karakterer etter skalaen A – F føre til en nivåsenkning?

Kirsti Harg: En forenkling av karaktersystemet var absolutt nødvendig. Nå hadde det blitt slik at hvert fagområde i praksis hadde fått sitt eget karaktersystem, slik at vi hadde fått en mengde for-

skjellige karakternormer. Dette kunne vi ikke leve med i lengden.

- Dere ser overhodet ingen farer for nivåsenkning ved Universitetet som følge av Kvalitetsreformen?

Tarald Rasmussen: Vi kan ikke stikke under en stol at mange universitetsansatte føler at forskningen blir truet av Kvalitetsreformen. De ser for seg at de må legge mer arbeid enn før i undervisning og studentoppfølging, samtidig som universitetet i liten grad er tilført ekstra midler til studentoppfølgingen.

- Mange stiller spørsmålet om den nye bachelorgraden vil få for lavt nivå, når den er basert på bare tre års studier. Hva skal man bruke en slik grad til?

Kirsti Harg: Hvert studieprogram angir

yrkesmål og kompetansemål. Programmene inneholder mye opplæring i metoder, som også gir kompetanse i arbeidslivet (for eksempel IKT og oppgaveskriving). Bachelorgraden skal også gi solid grunnlag for videre studier. Vi går fra den ensomme student til den samarbeidende student. En av grunnene til at de nye studieprogrammene for bachelorgraden synes så attraktive, er nettopp det at det er mer tydelig hva slags kompetanse programmene gir, og at man ikke er så overlatt til seg selv.

Hanne Krogh: Ved Universitetet i Oslo hadde vi en vekst i søkningen på over 30% i år. Sammenliknet med andre studiesteder hadde vi en spesielt markant vekst blant de yngste søkerne. Vi føler at vårt programtilbud har slått spesielt godt an blant de unge.

- Når det er så vidt stramme rammer for studieprogrammene, vil det ikke bli vanskeligere for studentene å bytte studiested underveis?

Kirsti Harg: Det blir naturligvis ikke noe flytteforbud. De studieemnene som man har fullført, kan man ta med seg andre steder. Men man må jo oppfylle

kravene til det programmet som man skal uteksamineres fra. Alternativt kan man få en fritt sammensatt grad som oppfyller kravene til bredde og dybde. Vi har mange tverrfaglige programmer – til dels med stor grad av valgfrihet blant emner tatt her i landet eller i utlandet.

- Blir det strengere å være student, for eksempel i form av frammøtekontroll og krav om innleveringer?

Kirsti Harg: Hvis studentene skal få tilbakemelding underveis, må de være til stede. Det blir en annen type krav. Man skal arbeide mer. Det blir ingen vesentlige endringer med fremmøtekontroll. Men man kan ikke samarbeide når man ikke er der.

Tarald Rasmussen: - Vi må huske på at en student har langt færre timer enn en skoleelev. Fleksibiliteten tas ut indirekte.

- Men det blir dyrere å være privatist i form av økte eksamensavgifter?

Toril Johansson: Privatistene sparer jo ofte penger fordi de ikke må oppholde seg på studiestedet. Universitetet får

ikke dekket privatisteksamen på budsjettet. Vi blir nødt til å ha egne eksamener for privatister, fordi de andre studentene blir prøvet i løpet av semesteret og kanskje bare har en liten avsluttende eksamen. Denne kan ikke brukes når privatistene skal dokumentere kunnskapene sine.

Hanne Krogh: Nå må vi ikke glemme å snakke om det nye adjunkt- og lektorprogrammet!

- Er dette Universitetets bidrag i konkurransen med høyskolene om å utdanne lærere?

- **Kirsti Harg:** Universitetet i Oslo er alt i dag Norges største lærerutdanningsinstitusjon. Det nye adjunkt- og lektorprogrammet som gir lektorkompetanse etter 5 år, sikter først og fremst på å utdanne lærere til videregående skole og ungdomsskole. Programmet er et bedre lærerutdanningstilbud enn det vi tidligere har hatt, fordi det gir en bedre samordning av pedagogikken enn andre studiefag. Dette programmet har vi stor tro på!

Kvalitetsreformen

Stortinget vedtok en ny organisering av studiene og ny gradsstruktur ved universiteter og høyskoler fra 1.8.2003, den såkalte Kvalitetsreformen. Nøkkelord i reformen er de nye gradsbetegnelsene bachelor og master, bedre utnytting av studieåret og tettere oppfølging av studentene fra studiestedets side. Målet med de nye gradsbetegnelsene er å øke internasjonal mobilitet slik det er lagt opp til i Bolognaerklæringen underskrevet av Europas utdanningsministre i 1999. Normal studietid til bachelorgrad er 3 år, mastergrad er 5 år. Det tilbys bl.a. egne femårige studieprogrammer som lektorutdanning, men lektortittelen kan også oppnås gjennom andre studieprogrammer med praktisk- pedagogisk utdanning i tillegg. Noen studier vil fortsette som seksårige studieprogrammer: Medisin, psykologi og teologi, vil opprettholde egne grader: cand.med, cand.psychol. og cand.theol.

Daglig leder av Lektor- og adjunktprogrammet ved Universitetet i Oslo Jan B. Ommundsen:

- Læreren er den viktigste kvalitetsbæreren i norsk skole!

Jan B. Ommundsen. Foto: P.T.L.

I Helga Engs hus på Universitetet i Oslo møter vi Jan B. Ommundsen, som er daglig leder for det nye Lektor- og adjunktprogrammet ved Universitetet i Oslo.

Ommundsen er cand.real med fysikk hovedfag og kan vise til en usedvanlig omfattende merittliste i norsk skole: Lektor i realfag, lærebokforfatter i matematikk og IT, rektor ved Teisen og Hellerud videregående skoler i Oslo, skolesjef i Oslo og konsernsjef i NKS-gruppen . Han er videre kjent som medlem av Kvalitetsutvalget. Nå arbeider han som administrativ leder av det nye adjunkt- og lektorprogrammet på UiO, som gjennom et integrert faglig og pedagogisk løp fører fram til lektorkompetanse på 5 år. – Læreren er den viktigste kvalitetsbæreren i norsk skole. Derfor synes jeg arbeidet med lektorprogrammet er svært viktig, sier han i denne samtalen med Lektorbladet.

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norskilektorlag.no

GOD SØKNING TIL DET NYE LEKTORSTUDIET

- Hvordan har søkningen til det nye lektorstudiet vært?

- Vi har 280 studenter, hvorav 100 er overgangsstudenter, som har startet på overgang fra tradisjonell studiestruktur , og som ønsker seg inn på lektor- og adjunktprogrammet. Vi har 180 nye studenter, som fordeler seg på våre to studieretninger med 150 på kultur, språk og

samfunn og 30 på realfag. Tatt i betraktning at vi ikke kom ordentlig i gang med informasjon om dette programmet før i mars med søknadsfrist 15.april, synes jeg oppslutningen har vært over forventet. Det er for øvrig tilsvarende tilbud i Trondheim. De to andre universitetene vil komme i gang i 2004.

MANGELN PÅ REALISTER PREKÆR

- Er ikke dette for lite på realfag?

- Det er helt klart, spesielt sett i lys av at tilsiget av lektorer og adjunker med realfagsbakgrunn har vært svært svakt de siste 15 årene. Denne trenden fortsetter dessverre i det nye programmet. En OECD-undersøkelse viser at andelen som studerer realfag i Norge er på noe over 16%, mens snittet i OECD er på 24%. Det må et nasjonalt løft til for å få

flere til å studere realfag og for å få flere realister inn på adjunkt/lektorprogrammet. Setter man også disse tallene opp mot at gjennomsnittsalderen på lektorer med realfagsbakgrunn er nærmere 60 år, kan det bli akutt mangel på realfagslektorer alt om 2-3 år.

- Hva vil du si er fordelene med programmet sammenliknet med universitetsstudiene slik vi kjenner dem fra før?

- En ubetinget fordel med programmet er at man starter med en pedagogisk studium på 10 studiepoeng, -, ex. ped. Dette vil gi deg en smakebit tidlig i studiet på om dette med skole passer for deg. I tillegg til dette vil man i løpet av fagutdannelsen få innslag av fagpedagogiske elementer. Den praktisk-pedagogiske utdanningen begynner i 6. og 7. semester. Vi har altså lagt opp et program som er et tilnærmet profesjonsstudium der studentene gjennom faglige innslag blir minnet om at det er en ansettelse i skolen som er det klare målet.

FRYKTER IKKE NIVÅSENKNING

- Hvordan vil etter din mening nivået bli på den nye 1 – årige lektormasteren fra LAP sammenliknet med dagens lektor med hovedfag?

- Dette spørsmålet kan du stille om hele Kvalitetsreformen. Det er ikke spesifikt for lektorutdanningen. Vi må minne hverandre om at studentene skal ha et lengre studieår, tettere oppfølging og en konsentrasjon om to fag. Vi lager nå en lektor/adjunktutdanning som bygger på den nye strukturen, og jeg regner med at vi skal få glimrende lektorer/adjunker ut fra dette programmet med en fagkrets som er tilpasset skolens behov. Derfor har vi også gått ut med anbefalte studieløp for studentene våre. Selv frykter jeg ikke nivåsenkning, men snarere at vi før kandidater med en bakgrunn som er bedre innrettet mot jobb i skolen enn tidligere..

- Føler du deg som leder for Universitetets konkurranse med høyskolene?

- Vi regner med å ta en del studenter fra allmennlærerutdanningen. De studentene som tilhører denne gruppen, er studenter som er interesserte i en faglig for-

dypning i tillegg til en solid pedagogisk utdanning. Det vil være vårt pre i konkurranse med høyskolene.

VENTER IKKE FRAFALL

- Dagens ungdom har vanskelig for å ta valg. Kan man vente mye frafall blant studentene underveis?

- Sammenlikner man vårt utdanningssystem for grunnopplæringen med andre land, så er en klar norsk trend at vi gjerne utsetter valg så lenge som mulig. Dette er ikke så utpreget i høyere utdanning. Det at studenten nå bestemmer seg for å bli lektor eller adjunkt fra første dag, har vi selvfølgelig ingen erfaring med, men vi forutsetter at de som begynner hos oss, er mer motiverte for å gjennomføre utdanningen til adjunkt lektor enn den personen som tidligere begynte på realfag og hadde intensjonen om å bli forsker og havnet som lektor i for eksempel Tvedestrand.

- Hvordan vil du klare å motivere studentene for et liv i skolen?

- Jeg har flere "kjøttstykker" å tilby dem: De har en rimelig sjanse for å være sikret jobb, de er sikret en konkurransedyktig lønn og jeg våger å si at de er sikret et interessant og vekslende yrke, der to dager ikke er like! Vi gir studentene våre klare anbefalinger om studieløp og veileder hver enkelt student slik at de velger fagsammensetninger som passer i skolen.

DOKTORGRAD BLIR VANLIG I SKOLEN

- Tror du at det vil bli vanlig med doktorgrad i skolen?

- Ja. Det begrunner jeg på to måter: Kvalitetsutvalgets innstilling introduserer begrepet "ressurslærer", og med det menes en lærer med en spesiell faglig fordypningskompetanse. Internasjonalt sett ser man nå at det blir introdusert doktorgradsprogrammer for lærere, for eksempel i Sverige. Man må legge bedre til rette for karriereløp i skolen ved at lektorer har studiepermisjon for å fordype seg både faglig og pedagogisk.

KRAFTTAK NØDVENDIG FOR Å SIKRE FAGLIGHET I SKOLEN

- Hvordan ser du på det faglige nivået blant lærere i norsk skole i dag?

- PISA-undersøkelsen viser at 40% av de norske elevene hevder at det er for mye bråk i klassen. Dette er oppsiktsvekkende tall i Norge. Hva er grunnen? La oss ta matematikkfaget. 30% av dem som underviser i matematikk på ungdomstrinnet, har mindre enn 5 vekttall i faget. Og de skal undervise 15-åringer! Det er nærliggende å tenke at faglig usikkerhet kan være en av grunnene til uro i undervisningen.

Det er ikke stort bedre med kompetansen i engelsk. 25% av lærerne i engelsk har mindre enn 5 vekttall. Tiden er inne for å ta et krafttak for å gjenreise fagligheten og lærerens faglige autoritet i skolen, sier en engasjert leder for lektor- og adjunktprogrammet Jan B. Ommundsen til slutt.

Arbeidsledighet blant lærere

Det er mange år siden så mange lærere har vært arbeidsledige som i skoleåret 2003/2004.

Flere unge medlemmer av Norsk Lektorlag er uten arbeid.

Arbeidsledigheten blant våre medlemsgrupper blir hovedtema i Lektorbladet nr.6/2003 som skal være i postkassa 14.11. Har du innspill i denne forbindelse, ta gjerne kontakt med redaksjonen.

Fornøyd studentleder Ingrid Stranger-Thorsen om Kvalitetsreformen:

- Denne reformen har vi etterlyst lenge!

Som et minne fra en fjern tid troner den ærverdige Villa Eika i sveitserstil midt på universitetsområdet på Blindern. I mange år var det barnehage der, nå har voksne ungdommer overtatt plassen. Studentparlamentet i Oslo huser kontorene til 6 heltidstillitsvalgte studenter som ivaretar interessene til de 32 000 studentene ved Universitetet i Oslo.

Leder i Studentparlamentet Ingrid Stranger-Thorsen tar imot Lektorbladet på kontoret sitt i det som før 1.verdenskrig var en stor stue i 2.etasje. Den 25-årige hovedfagsstudenten i medievitenskap ser positivt på Kvalitetsreformen. Det eneste problematiske hun nevner, er at det er blitt obligatorisk frammøte for studentene i nye fag.

Ingrid Stranger-Thorsen. Foto: P.T.L.

REFORMEN ER VELKOMMEN

- Studentene hilser reformen velkommen fordi den fører til endringer som studentene har etterlyst lenge. Det viktigste er bedre kontakt mellom forelesere og studenter, mer studietrening, bedre læringsformer og forhåpentligvis høyere studieprogresjon.

- Tror du at Universitetet har ressurser til å gjennomføre dette?

- Universitetet har fått mange av de midlene som ble etterspurt Kvalitetsreformen, men man fikk ikke alle pengene som man ønsket på årets statsbudsjett til forskning og andre ting. Vi håper at det ikke går ut over det som brukes til Kvalitetsreformen.

- Stuidieløpene skal kortes ned. Er dere ikke redde for nivåsenkning?

- Dersom løftene om økt studieintensitet blir fulgt opp, vil ikke nivåsenkning bli noe problem.

- Det blir sagt at studentene skal jobbe mer? Men vil studentene det?

- Vi har fått en bedre studiefinansiering, så forholdene er lagt til rette for at man skal kunne bruke mer tid på studiestedet. Om dette vil være vellykket, vet vi ikke ennå.

STUDENTENE ER KRITISKE TIL MER KONTROLL

- Studentene skal følges opp og ha mer aktiv deltakelse. Frykter studentene mer fraværskontroll og innleveringskontroll som de ikke ønsker?

- Ja! Vi ser allerede at Universitetet benytter seg av obligatorisk oppmøte i fag der dette ikke har vært vanlig før. Det er vi veldig skeptiske til. Det er viktig for studentene å beholde den friheten som universitetsstudier kjennetegnes av. Vi jobber for at Universitetet sentralt skal fjerne enhetenes mulighet til å pålegge studentene krav om obligatorisk oppmøte.

- Hva ser du på som andre problemområder?

- Noen av utfordringene ved innføringen av Kvalitetsreformen her i høst er helt

klart informasjon om den nye studieordningen. Mange studenter som var her før reformen, har vært veldig usikre på hva som skulle skje i høst. Jeg regner med at barnesykdømmene blir løst i løpet av høsten.

- Hvordan synes du at selve innføringen av Kvalitetsreformen har gått?

- Den har gått veldig bra. Stemningen er positiv på tross av innføringsproblemer, og vi gleder oss til at ting nå skal begynne å handle om nettopp utdanningen, ikke bare det som skal skje – slik at Universitetet kan gi oss en god utdanning.

- Så her er altså alt bare idyll?

- Reformen medfører helt nødvendige endringer, bl.a. at universitetet må gi oss en god undervisning og oppfølging. Alt er kanskje ikke bare idyll, men studentene er gjennom et nytt lovverk gitt rett til utdanning som gir oss en helt ny form for rettigheter overfor universitetet, sier Ingrid Stranger til slutt før hun stiller opp for fotografering i september-sola.

Overgangsstudenten

- Lektorprogrammet er det mest gunstige for meg. Jeg har tenkt meg å ta to fag med pedagogikk og tar sikte på å arbeide i videregående skole, sier Egil M. Bauer (22) fra Nes på Romerike. Han er student på det nye Lektor- og adjunktprogrammet ved Universitet i Oslo. Bauer har studert i 2 år etter gammel ordning, og har tatt examen philosophicum og historie mellomfag. På Lektorprogrammet skal han ta 1 år med religion og etikk og 1 år P.P.U. Etter det fjerde året kan han begynne på mastergraden. Siden han går fra den gamle til den nye studieordningen, kalles han i systemet for overgangsstudent.

Egil M. Bauer. Foto: P.T.L.

- Hva er førsteinntrykket ditt av det nye Lektor- og adjunktprogrammet?

- Stort sett er jeg fornøyd. Litt kaos var det jo med å få melde seg opp til eksamen, men det gikk seg til før fristen. Ellers er det uvant at jeg må forflytte meg rundt på Blindern. Før var jeg på ett sted. Miljøet blir endret. Før var det knyttet til faget, nå blir det knyttet til programmet.

- Tror du at du blir bundet av et stramt studieopplegg?

- Det skal godt gjøres ikke å finne fram til den fagkombinasjonen som du vil ha. Det virker veldig fleksibelt innen systemet, og det er nok av valgmuligheter til mastergrad til slutt.

- Synes du ikke at du er for ung til å binde deg til et liv i skolen?

- For mitt vedkommende tar jeg først

fagene, så den pedagogiske utdanningen. Da får jeg testet ut om det er det jeg vil. Da har jeg likevel de fagene som jeg ellers ville ha tatt. Jeg får i pose og sekk. Hvis jeg ikke vil gå inn i skolen, kan jeg slutte med en bachelorgrad eller gå videre med mastergrad etter vanlig ordning. Men tanken på å undervise i videregående skole tiltaler meg mer og mer.

Kvalitetsreform på prøve

Kvalitetsreformen for universiteter og høyskoler er trådt i kraft. De nye gradene bachelor og master er blitt en del av hverdagen i det norske utdanningssystemet. Forkorting av studietiden skal føre til at studentene lærer mer på kortere tid, hvis intensjonene i reformen blir oppfylt.

Det har ikke manglet på skeptikere til reformen: Universitets- og høyskoleansatte frykter at økt fokus på undervisning skal føre til at forskningen blir skadelidende. En annen vesentlig innvending har vært at en strammere organisering av undervisningen vil føre til at den såkalte klassiske akademiske frihet vil gå tapt for studentene. I stedet for akademisk refleksjon vil studentene gå inn i en rolle som voksne skoleelever som blir bundet av lærerens studieopplegg.

Man frykter også at krav om gjennomstrømming av studenter sammen med nytt karaktersystem

vil føre til nivåsenkning på universitet og høyskoler. Slår man dette sammen med eventuell fristilling av universitetene etter intensjonene i Rysdalen-utvalgets innstilling, mangler det ikke på dystre spådommer om universitetenes framtid.

Mens utviklingen i skoleverket går i retning av en selvstendig elev som ideelt sett skal snekre sammen sine egne læreplaner og egne skoledager på fleksibasis, frykter mange at studentene på universitet og høyskoler skal fotfølges i stramme, bundne studieopplegg med frammøteplikt.

Vi er nok skeptiske til om det 5-årige Lektorprogrammet vil bli attraktivt nok for unge studenter. Er det noe de fleste 19-åringer er enige om, så er det at lærer i videregående skole vil de ikke bli. Det har bl.a. med manglende avstand i alder til egen skolegang å gjøre. Skolen framstår ikke som en attraktiv arbeidsplass for de unge. Men et friere fagstudium med et uspesifisert

yrkesmål kan nok en del tenke seg – det åpner for nysgjerrighet på livet.

For mange av dagens lektorer ble arbeidet i skolen noe man ikke kom utenom etter fullførte fagstudier.

Kvalitetsreformen er der, enten man vil eller ikke. Lektorbladet har besøkt landets største høyere utdanningsinstitusjon Universitetet i Oslo, som med sine 32000 studenter også i internasjonal sammenheng er et stort universitet. Vi har valgt å legge fram stoffet ut fra den situasjonen vi faktisk har i dag: Reformen er et faktum – i startgruppa.

Alt var heller ikke fryd og gammen i de studieordningene som nå er forelatt. Det synes nå rimelig å se hvordan Kvalitetsreformen fungerer i praksis før man trekker konklusjoner. Fallhøyden er stor for forkjemperne for reformen, og kritikere vil sikkert komme på banen.

La oss nå vente og se før vi tar stilling til hvem som fikk rett. PTL

Leder i Norsk Lektorlag Gro Elisabeth Paulsen:

- Erfaringen fra klasserommet gir god ballast!

Det lukter ennå nymalt på det nye kontoret til Gro Elisabeth Paulsen, leder i Norsk Lektorlag.

Lektorlaget disponerer nå en hel etasje i "Akademiker-gården" Keyzers gate 5, der naboen i etasjene under er Norsk Veterinærforening og Naturviterforbundet. Gro Elisabeth Paulsen er Rygge-jenta som ble totning – og som dagpendler til hovedstaden med Gjøvikbanen på vei til oppdrag for Norsk Lektorlag. Mange vil kjenne Gro Elisabeth Paulsens navn fra avisspaltene som en aktiv skoleskribent i flere år. Før Gro Elisabeth Paulsen ble valgt til leder i NLL i mars i år, var hun nestleder i to år. Hun har fra 1.8. permisjon fra sin stilling ved Tranberg videregående skole i Gjøvik for å lede Norsk Lektorlag.

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

- Hvordan har det første halve året som leder i Norsk Lektorlag vært?

- Generelt har det vært travelt. Det er alltid en utfordring å prioritere de viktigste sakene. Det er et verv der en treffer og blir kjent med mange nye mennesker, ikke minst medlemmene, som alltid har interessante vinklinger på skolepolitiske spørsmål. For første gang på over 20 år har jeg ikke skullet starte en høst med elever. Jeg tror at det er veldig viktig ikke å miste kontakten med skolehverdagen i klasserommet når man skal jobbe med skolepolitikken. Jeg har selv vurdert om jeg i det minste burde ta noen korte vikariater. Man kan veldig fort fjerne seg fra skolen hvis man ikke er der med jevne mellomrom. Erfaringen fra klasserommet er en veldig god ballast når man skal håndtere en lederjobb, der man må være godt forberedt og i stand til å improvisere.

- Hvilke tanker gjør du deg om organisasjonen Norsk Lektorlag?

- Jeg mener at Norsk Lektorlag har en svært riktig rolle å spille i den offentlige skoledebatten. Det har vært – og er – vår oppgave å få fram at kvalitet i skolen henger sammen med at elevene får gode læringsresultater. Den offentlige skolen er svekket fordi man har latt det faglige forvitte. NLL skal bidra til å forsvare den offentlige skolen ved hele tiden å advare når den faglige kvaliteten forsømmes. NLL har også en viktig rolle som talerør for lektorenes profesjonsstolthet. Det er viktig for skolen at de som underviser der, er forbilder som verdsetter fag og kunnskap. En rektor som har ansatt lærere med små faglige kvalifikasjoner, har gitt elevene et klart budskap om at det er ikke så nøye å kunne noe, jobb får man alltså. Man må vise hvor viktig fagkunnskap er ved å

ønske å formidle faget sitt videre.

- Et ankepunkt mot fagforeninger er ofte at de blir for topptunge. Er du redd for at det skal skje i NLL?

- I dag er vi absolutt ikke topptunge, og vi trenger nok noe mer arbeidskraft på sekretariatet for å kunne gi den økende medlemsmassen god service. Ved overgangen til KS og lokale forhandlinger om både lønn og arbeidsforhold vil mye av den gamle sentralismen i norsk skole bli svekket. Når vi bygger organisasjonen NLL, tar vi sikte på nettopp å ha sterke lokale organisasjonsledd. Lektorlaget skal være en moderne organisasjon som ikke trenger å være topptung. Akademikerne som hovedorganisasjon er for øvrig heller ikke topptung.

- Hva med forholdet til andre organisasjoner?

Gro Elisabeth Paulsen har ledet Norsk Lektorlag siden 30. mars 2003. Foto: P.T.L.

- Vi har et godt samarbeid med Akademikerne. Vi har videre et greit forhold til de andre lærerorganisasjonene sentralt. Men jeg får signaler om at det ikke alltid er så enkelt lokalt å være medlem av Norsk Lektorlag. Konformitetspresset er stort, og ikke alle ønsker belastningen ved å tilhøre en annen organisasjon enn den kompakte majoritet. Jeg håper at alle parter etter hvert vil innse at NLL er en berikelse for organisasjonsfloraen, og at det alltid må være organisasjonsfrihet i Norge.

- Frykter du at de medlemmene av NLL som ikke arbeider i skolen, skal føle seg utenfor?

- Jeg håper at oppbyggingen av fagutvalgsarbeidet vil gjøre NLL til en god fagforening også for dem. Gjennom de lokale forhandlingene vil de etter hvert bli nærmere knyttet til foreningen.

- Hvilke saker blir de viktigste for Norsk Lektorlag i tiden som kommer?

- Det blir svært spennende å se hva som skjer med Kvalitetsutvalgets forslag. Jeg tenker ikke minst på forslaget om å fjer-

ne krav til generell studiekompetanse. Jeg håper at NLL skal få gjennomslag for synspunktene som vi kommer med i høringsuttalelsen.

- Den andre store saken som vi jobber med, er overføringen til KS. Det skal etableres både et nytt lønnsforhandlings-system og en ny arbeidstidsavtale. De lokale forsøkene med arbeidstid som har ført til en sluttrapport der konklusjonen er kontortid for lærerne, har gjort utgangspunktet for forhandlinger om arbeidstid vanskelig. Disse forsøkene har jo ikke dreid seg om å prøve ut hvilke arbeidstidsordninger som beforder faglig kvalitet, eller hvilke arbeidsformer som gir best læringsresultater hos elevene. Dagens arbeidstidsavtale fungerer ikke godt. Den er så komplisert at de fleste ikke orker å sette seg inn i den. Jeg vil slåss for å utvikle en arbeidstidsavtale som på alle måter blir bedre.

- Hvilke flere saker venter?

- Den andre og mest aktuelle saken er Læringscenterets rundskriv om obligatorisk forberedelsestid over 2 – 5 dager til muntlig eksamen i videregående skole. Jeg har fått svært mange henvendelser

fra mange medlemmer med ulik faglig bakgrunn, som er svært bestyrret over Læringscenteret. Det ser ikke ut som de har lært noe av det som skjedde i 2002 ved norskeksamen. På henvendelse til Læringscenteret om denne saken viser de til at UFD bestilte denne eksamensordningen i et brev fra mars 2002 som handlet om utnyttelsen av siste del av skoleåret. Det betyr at forskningsrapporter, offentlig skoledebatt og politiske signaler gitt de siste 18 månedene ikke betyr noe i denne saken. Jeg mener at rundskrivet bør trekkes tilbake og at muntlig eksamen ikke bør endres før Kvalitetsutvalgets forslag er behandlet demokratisk og faglig.

- Hvordan ser du for deg Norsk Lektorlag om 5 år?

- Denne siste saken med eksamen viser at medlemmene våre er våkne, engasjerte og opptatt av faglig kvalitet. Vi opplever en god medlemsvekst om dagen, og jeg er optimistisk på at NLL om 5 år vil være en etablert og vital fagforening, sier leder i Norsk Lektorlag Gro Elisabeth Paulsen til slutt.

Ny eksamensordning for muntlig eksamen i videregående skole

Læringscenteret sendte den 13.08. ut Rundskriv LS-31-2003 om ny eksamensordning i videregående skole. Lektorbladet gjengir her rundskrivet i sin helhet. Vi viser også til lederartikkel på s. 2, intervju med leder i Norsk Lektorlag Gro Elisabeth Paulsen på s. 11, og intervju med lektor Jon Harald Holm på s. 15.

Læringscenteret

Rundskriv LS -31-2003

Dato: 31.08.2003

Vår saksbehandler: Turid Ring Østensvig

Fylkesmennene
Fylkeskommunene

Nye retningslinjer for lokalt gitt muntlig eksamen i videregående opplæring med obligatorisk forberedelsestid

Generelt

Bakgrunnen for de nye retningslinjene er endringene i eksamensordningen som er beskrevet i rundskriv LS 43-2002 av 28.06.2002 og revidert vedlegg av 03.03.2003 "Sentralt gitt skriftlig eksamen våren 2003 i videregående opplæring."

Retningslinjene gjelder for muntlig eksamen VKI og VKII i studieretningen for allmenne, økonomiske og administrative fag, for musikk, dans og drama og for idrettsfag.

I rundskrivet er det opplyst at alle elevene i de nevnte studieretningene skal trekkes ut til muntlig eksamen på VKII. De elevene på VKI som ikke er trukket ut i et skriftlig fag, skal trekkes ut til en muntlig eksamen. Fagene de kan trekkes ut i, er både felles allmenne fag og studieretningsfag.

Det som er nytt i forhold til rundskriv SUE/Vg – 95-005, er at eksamen skal ha en organisert forberedelsestid med en oppgave som blir gjort kjent for eksaminanden samtidig med opplysning om trekking av fag. Forberedelsestiden skal være innenfor en ramme på to til fem dager avhengig av omfanget på oppgaven.

Hensikten med å gjøre forberedelsestid obligatorisk er at elevene skal få en videre anledning til å diskutere problemstillinger og få tilbakemelding på egen forståelse før de går i gang med å løse oppgaven. Eksaminandene skal kunne samarbeide om å løse oppgaven og bearbeide tilgjengelig informasjon i fellesskap.

En eksamen med forberedelsestid kan ta utgangspunkt i et tema. Temaet kan være knyttet til prosjektarbeid gjennomført tidligere i året, skuespill, video, produkter i en mappe. Eksaminanden kan bli bedt om å lage egne problemstillinger innenfor temaet, eller arbeide med problemstillinger som er gitt av faglærer. Problemstillinger utarbeidet av elevene selv, må godkjennes av faglærer.

Organisering av eksamen

Forberedelsestid

Forberedelsestiden skal være på to til fem dager. Oppgavene bør være utformet slik at de oppfordrer til samarbeid og framføring i grupper.

Eksamen

Læreplanen i det enkelte kurs/fag er styrende for innholdet i eksamen. Eksamen kan gjennomføres i gruppe med individuell vurdering. Grunnlaget for den individuelle vurderingen skal være den enkeltes prestasjon i framføringen og den påfølgende samtalen mellom eleven/e, faglærer og sensor.

Utforming av eksamensoppgaver

Så langt det er mulig i en eksamenssituasjon, må oppgavene være utformet slik at de gir grunnlag for en bredest mulig vurdering av eksaminandens helhetlige kompetanse slik den er beskrevet i læreplanens mål. Felles mål for faget/studieretningsfagene skal også legges til grunn.

Eksamensoppgavene skal gi eksaminandene mulighet til å vise i hvilken grad de kan anvende sine faglige kunnskaper og ferdigheter i relevante og meningsfulle problemstillinger. Eksamensoppgavene må derfor gi eksaminandene mulighet for å vise at de kan knytte teori og praksis sammen. Et viktig element i eksaminandens helhetlige kompetanse er å kunne finne fram til og nyttiggjøre seg informasjon.

Postadresse:
Postboks 2924 Tøyen
0608 OSLO

Besøksadresse:
Kolstadgata 1, Tøyen

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
ls@ls.no
Internett:
www.ls.no/

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA

Eksamensoppgavene må utformes slik at alle eksaminander får mulighet til å vise hva de kan, og gir rom for refleksjon og fordypning.

Elevarbeid, øvelser, prosjektarbeid o.l. utført i løpet av året kan være utgangspunkt for eksamen, men inngår *ikke* i vurderingsgrunnlaget.

Eksaminasjon og sensur følger vurderingsforskriftens bestemmelser om lokalt gitt eksamen og lokal sensur.

Eksempler på organisering av eksamen

Eksaminanden får en oppgave som hun/han skal arbeide med i forberedelsestiden i grupper, individuelt eller kombinert gruppe – individuelt arbeid. Løsningen presenteres til eksamen. Oppgaven som gis, kan knyttes til et tema, en problemstilling, eller til arbeid som er gjort tidligere i skoleåret. Dersom utgangspunktet for oppgaven er et tverrfaglig prosjektarbeid, skal eksaminanden vektlegge det faget hun/han er oppe til eksamen i.

Vurderingsgrunnlaget er eksaminandens presentasjon av arbeidet utført i forberedelsestiden og den påfølgende samtalen.

Formen på presentasjonen og den påfølgende samtalen må være slik at den sikrer grunnlaget for en individuell vurdering av eksaminandens kompetanse.

Arbeidet med eksamensoppgaven kan også gjennomføres som et prosjektarbeid.

Endring av læreplanene, vedlegg 2

I læreplanens vedlegg 2 som angir vurderingsordninger og eksamensform for de enkelte fagene, er det noen fag som i dag ikke har mulighet for muntlig eksamen. Dette ønsker Læringscenteret å endre. Et forslag til slike endringer av læreplanene blir nå sendt ut på høring.

Skolene vil få beskjed når et vedtak foreligger. For øvrig gjelder Rundskriv LS-43-2002, LS-64-2002 og LS-78-2002.

Rundskrivet er offentliggjort på Læringscenterets hjemmeside: <http://www.ls.no>. (se Publikasjoner/Rundskriv på menyen)

Spørsmål til dette skrivet skal rettes tjenestevei via fylkeskommunen til fylkesmannen.

Med vennlig hilsen
Læringscenteret

Jostein Osnes
direktør

Eva Først
avdelingsdirektør

Kopi: sendes videregående skoler

Postadresse:
Postboks 2924 Tøyen
0608 OSLO

Besøksadresse:
Kolstadgata 1, Tøyen

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
ls@ls.no
Internett:
www.ls.no/

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA

Ny eksamensordning i videregående skole:

Jon Harald Holm:

- Rettferdig muntlig eksamen kan bli en saga blott!

Jon Harald Holm reagerer sterkt på rundskrivet fra Læringscenteret om ny eksamensordning ved muntlig eksamen. Holm har lang fartstid fra ungdomsskole og videregående skole med undervisning i historie, engelsk og samfunnslære. Han har også vært forsker og konservator ved Norges hjemmefrontmuseum, Borgarsyssel museum og leder for Norsk Luftfartsmuseum i Bodø. Han underviser nå ved Frederik II videregående skole i Fredrikstad.

- Hva er din umiddelbare reaksjon på rundskriv LS-31-2003 fra Læringscenteret om nye retningslinjer for eksamen i videregående skole?

- Dette må jeg ta opp med 3. klassen min i historie umiddelbart og forberede dem på at vi må jobbe målrettet mot denne typen eksamensform. Samtidig sier jeg innvendig nei, for dette er noe som jeg har forsøkt. For to år siden hadde jeg et prosjekt i historie med en kollega som gikk ut på å arbeide fram mot en 48-timers muntlig eksamen.

- Hvordan gikk dette prosjektet?

- Da vi kom fram til jul, foretok vi en vurdering sammen med elevene, og elevene ba tynt om å få slippe. Det ble så mye arbeid for elevene at det gikk ut over andre fag. Arbeidet i klassen ble basert på mer temaundervisning og mini-

prosjekt, noe som førte til at elevene la altfor mye arbeid i det, selv om det var tett oppfølging fra lærerens side.

- Men nå skal jo alle fag ha en slik ny ordning!

- Nettopp! Man kan kanskje ane konsekvensene. Jeg følte at det kanskje ble vanskelig å få en rød tråd i historieundervisningen. I og med at vi måtte legge vekten på temaer, ble det for fragmentarisk. Man mister helheten og de store linjene. Som historielærer ser jeg jo nettopp på dette som det essensielle i faget. Jeg forsøkte for øvrig det samme opplegget med justeringer i en 3. klasse året etter, men syntes ikke at det fungerte og valgte å gå fra det.

- Hva synes du om at denne nye eksamensordningen nå skal innføres over hele landet?

- Jeg forstår ikke helt hensikten. I år har vi brukt forberedelsestid på en halv til en hel time i historie både i 2. og 3. klasse, og det har fungert fint. Elevene har fått tid til å samle tankene og vite hva de kan – uten lærebok. Denne nye ordningen vil ikke gi noe bilde av elevenes reelle kunnskaper – men gavne dem som er gode til å fremføre ting som de har lært utenat i løpet av 48 timer. Det ideelle for elevene må være å ha en far som er lektor og en mor som er teaterregissør – eller omvendt. Selv kunne jeg ha hjulpet min sønn gjennom denne eksamenen. Dette viser hvilke forskjeller det blir for elevene ut i fra hvilken hjelp de er i stand til å finne. En rettferdig muntlig eksamen blir en saga blott, sier en engasjert Jon Harald Holm til slutt.

NEDERLAND SATSER PÅ SKOLEN: LÆRERMANGEL, MEN OPT

Nehalennia videregående skole i Middelburg, Nederland. Foto: P.T.L.

Skolen var så ny at drosjesjåføren måtte spørre Lektorbladets utsendte om veien da vi kjørte til innvielsen av den nye Nehalennia videregående skole i utkanten av den nederlandske byen Middelburg, provinshovedstad i Zeeland rett nord for grensen mot Belgia. Så glemte sjåføren nesten å slå av taksameteret i forbauselse over å få se den flotte, nye hovedinngangen til en moderne videregående skole med ca.1500 elever, med en fasade som faktisk kunne minne om Vågsbygd videregående skole i Kristiansand: Søylar og store glassflater som fører inn til en stor kantine i hjertet av bygget.

På den første skoledagen med elever i et nytt skolebygg fulgte administrasjon og lærere Lektorbladet rundt i en skole preget av orden og effektiv undervisning alt fra første stund. Klasserommene var rikheldig utstyrt med TV , DVD-spiller, video og datamaskin, og i teknisk utrustning og kvalitet på skolebygget var det ikke noe som manglet. Bare på lærerværelset var det gamle og slitte møbler fra den gamle skolen – da var det nok slutt på pengene. Planløsningene var preget av tradisjonelle skoleløsninger med klasserom og tavler – her hadde nok ikke svenske reformpedagoger gitt råd om hvor veggene skulle stå.

IMISME NEDERLANDSK SKOLE

Foto. P.T.L.

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norskilektorlag.no

Rektor R. Haks: - Skolepengene skal tilbake til brukerne!

- Er dette en typisk nederlandsk skole, eller ser det her så fint ut fordi alt er nytt, spør vi rektor R.Haks, som tar vennlig imot Lektorbladet på sitt kontor, som er større enn et vanlig norsk klasserom.

- Den nederlandske stat har valgt å satse på investeringer i skolebygg, sier rektor Haks og bedyrer at denne skolen er relativt typisk for de offentlige skolene i Nederland når det gjelder utstyr og fysiske forhold for lærere og elever. Etter fylte 16 år må elevene betale 915 Euro (ca.9000 kr) årlig i skolepenger til Staten, og man forventer at pengene skal

gå tilbake til brukerne. Nederland har også scoret bra i PISA-undersøkelsene når det gjelder faglig nivå.

- Fører ikke skolepengene til klasseskiller?
- Skolepengene er lovfestet og blir sett på som en skoleskatt. Men det er mulig å få behovsprøvede tilskudd for elever med svak hjemmeøkonomi. Vi må også huske på at det er frie skolebøker for elevene. Det er for øvrig skoleplikt til fylte 18 år, så skolepengene fører ikke til at elevene slutter.

Ivrig arbeid med tyskoppgaver allerede første skoledag. Foto: P.T.L.

- Hvor gamle er elevene når de begynner på denne skolen?

- Her på skolen begynner de når de er 12 – etter å ha fullført en grunnskole som er basert på skolestart som femåring. Som tolvåring må elevene velge mellom yrkesrettet eller studieforbereende studieretning.

- Med norske briller vil man si at dette er altfor tidlig å velge!

- Dette fungerer helt greitt. Det er sjelden at elevene angrep på hva de har valgt.

- Hvor mange elever velger studieforbereende undervisning?

- Det gjør ca.25% av elevene. Vi har

skilt yrkesfag og allmennfag i egne, separate bygg. Det var protester mot at disse studeiretningene skulle være under samme tak. Både foreldre og lærere fryktet at nivået på studieforbereende studieretning skulle synke – at man faglig skulle møtes på midten. Yrkesfaglig utdanning gir for øvrig ikke studiekompetanse.

- Nederlandske skoleelever får studiekompetanse når de er 18 – i Norge for eksempel er de 19. Er det et problem at de nye studentene i Nederland er for unge?

- I Nederland har elevene sluttet i den videregående skolen som 18-åring i mange år – dette er ikke noe problem i det hele tatt.

- Middelburg er en by med ca.45000 innbyggere. Er det flere videregående skoler her i byen?

- Som i mange andre nederlandske byer har vi også en kirkelig skole – etter et lovvverk som nok kan sammenliknes med de norske friskolene. Dette er ikke kommersielle skoler, men skoler drevet på konfesjonsmessig grunnlag. Skolene får pengene fra de samme offentlige budsjettene som vi gjør, både til drift og vedlikehold.

- Er det sosiale forskjeller i søkningen?

- Absolutt ikke, dette er skoleslag som er innarbeidet i samfunnet gjennom årreker.

- Opplever skolene i byen konkurranse seg imellom?

- Absolutt. Dersom vår skole får negativ omtale i aviser og lokalmiljø, går det ut over søkningen. Det opplevde vi for noen år siden. Konkurransen mellom skolene fører til at vi må skjerpe oss for å holde et godt faglig nivå og for at skolebygningene er godt vedlikeholdt. Foreldrene kan velge hvor de vil sende barna sine, og denne konkurransen har vi lært oss å leve med, sier rektor Haks før han tar oss med på en omvisning rundt i det nye skolebygget.

Nytt datautstyr på plass! Foto: P.T.L.

- De unge vil ikke bli lærere!

Dagmar Ederer. Foto: P.T.L.

- Unge mennesker vil nødvendigvis gå inn i læreryrket i dag, forteller tysklærer Dagmar Ederer (33) i Middelburg til Lektorbladet. Hun er lærerrepresentant i Medezedgenschapsraad i Middelburg – et tilsynsorgan for skolen. For 7 år siden tok jeg lærerskoleeksamen ved lærerhøgskolen i Tilburg. Vi var 25 studenter – av dem er bare 5 igjen i arbeid i skolen. Også jeg vurderer å finne annet arbeid.

- Hvorfor vil ikke de unge bli lærere?

- De mener at lønn og arbeidsbetingelser er for dårlige. Andre yrker gir så mye bedre karrieremuligheter. Yrket er også vanskelig å tilpasse en hverdag med små barn hjemme. Jeg har for eksempel deltidsstilling med fri på onsdag, samme dag som det er møter jeg bør være med på. Da faller vitsen med å arbeide deltid vekk, barnepass koster også penger.

- Har dere lokale lønnsforhandlinger?

- Til høsten skal 11 av lærerne her få et tillegg på 10000 euro i året hver, noe som ikke er småpenger (ca. 100 000 kr.) Hva skal så kriteriene være? Er en god lærer en person som er faglig god og underviser bra, eller er det en lærer som også tar med elevene på tur og interesserer seg for dem utenom skolen? Vi har ikke fått gode nok kriterier for lokale tillegg, sier Dagmar Ederer til slutt.

Lærermangelen -et stort problem!

Wim Sies. Foto: P.T.L.

- Lærermangelen er et stort problem i Nederland, sier fagforeningsrepresentant Wim Sies til Lektorbladet. – I dag mangler vi 2000 lærere. I 2010 vil vi være 6000 for få! Wim Sies representerer lærerorganisasjonen Algemene Onderwijs Bond, som har ca. 70000 medlemmer. Organisasjonsprosenten ved nederlandske skoler er lav, bare ca. 50% av lærerne er fagorganisert.

- Er arbeidsforholdene så dårlige at man skyr læreryrket?

Myndighetene prøver å gjøre yrket mer attraktivt, men tiltakene monner ikke. Leseplikten er satt ned med 1 uketimer fra dette skoleåret av til 25 uketimer for lærere under 52 år.

Alt fra fylte 52 år kan man trappe ned med 3 uketimer, fra fylte 56 år med enda 3 uketimer.

Fra fylte 56 år har man krav på en fridag i uka. Riktignok får man betale selv 35% av lønnen for de reduserte timene.

- Hva er pensjonsalderen?

- Med full tjenestetid kan man gå av ved fylte 61 år med 70% av bruttolønn i pensjon. På grunn av lærermangelen ønsker man å få lærerne til å stå til de er 62. Gjør de det, får de 100% lønn i 3 år belønning – fram til ordinær pensjon fra fylte 65 år, som er vanlig for offentlig ansatte i Nederland.

- Dette var en pensjonsordning norske lærere ville kunne drømme om!

- Men den er helt naturlig. Hvorfor skal lærere, som har et så slitsomt arbeid med barn og unge, arbeide lenger enn for eksempel politifolk? Nei en slik god pensjonsordning er absolutt nødvendig.

- Ønsker skolemyndighetene i Nederland å binde mer av lærernes tid på skolen?

- Dette spørsmålet forstår jeg ikke. Hvorfor skulle noen ønske å binde lærerne mer på skolen? sier fagforeningsrepresentant Wim Sies som gleder seg over at neste dag er fredag - hans ukentlige fridag som 57 – åring.

Helge Bugge Eriksen er 1. nestleder i Norsk Lektorlag

Arbeidet i fagutvalgene

I slutten av august møttes medlemmene i Norsk Lektorlags fem fagutvalg til felles drøfting av sitt arbeid. Innkalt var Fagutvalg for norsk (leder Astrid Weel Sannrud), engelsk (leder Silje Moen), matematikk (leder Sigrid Skogan), IKT (leder Jan Espen Andresen) og fysikk (leder Morten Trudeng). Samlet var seminaret en imponerende mønst-ring av faglig kompetanse, under-visningserfaring og engasjement, og representerte et viktig steg videre i Lektorlagets arbeid for sine medlemmer. Det arbeides nå også for å utvidet tallet på fagutvalg slik at vi dekker bl. a. andre fremmedspråk og samfunnsfag. På dette punktet hører vi gjerne fra medlemmer som kan tenke seg å

delta i slikt arbeid. Dagens fagutvalg i Norsk Lektorlag vil virke på landsplanet. Arbeidet skal bestå i å fremme og styrke fagenes stilling i skolen, komme med betenkninger, gi faglige råd innad og til våre myndigheter og skaffe medlemmene fagkurs, i noen tilfeller holde slike kurs selv. Før i tiden kunne det nok hende at det reiste seg kritiske røster mot en fagforeningsfaglige engasjement, og den samme debatt kan vi finne i tilsvarende organisasjoner i dag. Men i dag ser det ut til å herske full enighet om at NLL skal engasjere seg både på det lønnspolitiske og fagpolitiske område. Vi har et genuint faglig engasjement som gjør at vi ønsker å være à jour i våre fag. Samtidig er faglig fornyelse helt nødvendig for å kunne være i pakt med tiden, med nye planer og nye forventninger. I tillegg er det nødvendig at vi utad synliggjør faglig engasjement og vilje til fornyelse. Vår faglige styrke er vårt sikreste lønnsargument, enten lønnsystemet er slik eller slik. Lektorenes lønsplassering er i det hele en viktig indikator på hvordan dette landet verdsetter høy kompetanse og hva kvalitet innen utdanning

skal handle om. I disse PISA-tider, med sterkt fokus på internasjonal sammenligning, er lektorenes lønsplassering en indikator på hvordan våre politikere vil plassere Norge på det internasjonale kultur- og kunnskapskart.

I Kvalitetsutvalgets innstilling defineres lesing og skriving, engelsk, matematikk og IKT som basiskompetanse; det vil si ferdigheter som elevene skal arbeide med på alle trinn, og som også skal integreres i hverandre og andre fag. I Norsk Lektorlag er vi tilfreds med denne viljen til faglig fokus; de fire fagene tilsvarer som en ser våre egne fagutvalg. Men det er viktig at det faglige feltet ikke blir smalere enn i dag. Derfor vil NLL hele tiden arbeide for å utvidet sitt faglig-politiske arbeid til nye fagområder. En enorm mengde informasjon omgir oss på alle kanter i dag, og nettopp derfor er skolens oppgaver annerledes og ikke mindre viktige enn før. De gamle mål som handler om å utvikle menneskers identitet og trygghet samtidig som en skal forberedes på å møte andre mennesker og andre kulturer, krever en bredde og grundighet i opplæring som er større enn noen gang.

Helge Bugge Eriksen

Mange norske elever er på feil plass og har for lite "driv"

Av Erik Aares

- I dagens norske skole er svært mange elever feilplassert, både med hensyn til evnenivå og senere yrkesvalg. De flinke elevene ødelegger for de svake, og de svake for de flinke, skriver Erik Aares i denne debattartikkelen. Vi får etter hans mening en "tape-tape"-situasjon.

Aares retter i denne artikkelen et kritisk lys på skolen som struktur. Han kommer med friske synspunkt på tvers av pedagogisk vanetenkning om både kjønnsroller, differensiering og kombinerte skoler. Aares utfordrer med denne artikkelen til debatt om noen "vedtatte" sannheter i skolen. Erik Aares har hovedfag i botanisk økologi og arbeider ved Vennesla videregående skole nær Kristiansand.

1. INNLEDNING

La meg her prøve å besvare spørsmålet: Hvorfor gjør norske elever det middelmådige og dårlige på tross av at den norske skolen får relativt store ressurser? Videre spør jeg om hvorfor denne situasjonen har oppstått og vedvarer. Hvorfor systemet ikke klarer å "reparere" seg selv, berører jeg i en av mine andre artikler "Å gjeninnføre eliteskolen", som er lagt ut på Lektorlagets hjemmeside. Jeg tar i denne artikkelen for meg både ungdomsskole og videregående skole.

2. HVORDAN OG HVORFOR NORSK SKOLE SLITER MED LITEN UTTELLING I FORHOLD TIL INVESTERINGENE

De fleste har vel fått med seg at norske elever i ungdomsskole (målt ved OECD's PISA-undersøkelse) og i videregående skolen (målt direkte ved gjennomsnittskarakterer for 2002, og indirekte ved høy strykpersent i begynnelsen av høgskole- og universitetsstudier) bare har middelmådige til dårlige kunnskaper i forhold til elever i andre land. Norske ungdomsskoleelever viste seg også å ha dårligst læringsstrategi og være nest mest bråkete i Europa. Elevenes sosiale bakgrunn og kjønn

viste seg å ha stor betydning for den enkeltes prestasjoner (trolig mer enn tidligere). Det spesielle var at norske gutter hadde meget dårlige leseferdigheter. Samtidig viser det seg at investeringer i norsk skole er betydelig over middels i forhold til andre vestlige land, i Norge 6,6% av BNP mot 4,7% av BNP ellers i OECD. I Norge har vi 40% høyere utgifter per grunnskoleelev og 20% høyere utgifter per elev i videregående enn i OECD området. Mysteriet er derfor hvorfor norske elever får middelmådige til dårlige resultater på tross av det relativt store pengeforbruket.

Fra ulikt hold kommer ulike forklaringer på denne situasjonen. Noen (f.eks. SV's Kristin Halvorsen) mener at for få midler går til skolebygninger og lærebøker. Det blir og hevdet fra flere hold (f.eks. Høyres Jan Petersen) at lærerne er for dårlige, og at foreldrene følger barna for dårlig opp. Andre (f.eks. J. Hustad, "Skolen som forsvann") klager over feil innhold i undervisningen, mens andre igjen (f.eks. prof. E. Befring og prof. emer. E. Nordland, jf. intervjuet med Dag og Tid 24.8.2003) lovpriser at skolen har påbegynt endringer som imidlertid ikke har kommet langt nok. Andre klager over feil organisering av

undervisningen. Atter andre synes det er noe feil ved elevene, som jobber for lite.

Flere midler kan godt gå til opprustning av bygninger osv., men uten andre tiltak blir dette uvirksomt. Det er utrolig at myndighetene "glemmer" å innstille seg på at skolebygninger trenger regelmessig vedlikehold, og at de ikke ser rekkevidden av slike "glemsler". De ser ikke at manglende vedlikehold bl.a. forårsaker sopp- og råteskader, forverret inn klima, noe som fører til økt antall ukonsentrerte eller endog syke elever og lærere.

MANNLIGE LÆRERE ER NØDVENDIG

Kvaliteten på og respekten for norske lærere har de siste årene bare blitt dårligere og dårligere, og flere og flere mannlige lærere har forlatt skolen. Vi har trolig mye å lære av Finland, der lærerne har høy kvalitet og prestisje, og der en samtidig klarer å tiltrekke seg mange mannlige lærere. Dette forklarer trolig delvis at de skåret svært høyt på mange prestasjonsområder i PISA-undersøkelsen. Jeg anser at både kvinnelige og mannlige lærere kan antas dyktige, men litt forskjellige, og derfor komplementerende. Jeg antar også at en del mannlige, mer enn kvinnelige, lærere

klarer å inspirere elevene til pågåenhet og selvstendighet (egenskaper som prof. E. Befring etterlyste, jf ovenfor), og "true" elevene til ro og orden. Jeg antar dette først og fremst henger sammen med tillærte kjønnsrollemønstre. Bl.a. ser det ut til at en del gutter nekter å ta imot "ordre" fra kvinner. Villstyrighet hos gutter (uro, dårlig skolearbeid) antar jeg holdes mer i sjakk både med flere mannlige lærere til stede, og ved at flere fedre er til stede hjemme. Men hva de gjør på skolen, kan i stor grad reflektere hva de er vant til hjemme. Villstyrighet hjemme, og derved indirekte også på skolen, antar jeg derfor blir mindre med flere menn tilstede hjemme.

FOR MYE PROGRESSIV PEDAGOGIKK

J. Hustad, som klager over feil innhold i undervisningen (for mye "progressiv pedagogikk"), foreslår å gjeninnføre tidligere innhold (jf J. Hustad: "Skolen som forsvann"). Jeg er enig. Nevnte prof. E. Befring, prof. emeritus E. Nordland og Mosse Jørgensen m.fl., som derimot ønsker å dra en påbegynt utvikling (henimot "progressiv pedagogikk") enda lenger, mener jeg tar fullstendig feil. De ser ut til å ville øke dosen av en tidligere medisin som ikke har virket.

Nåværende norsk skole har fått for mange "lette" fag på bekostning av "vanskelige" fag (matematikk fikk drastisk redusert timetallet på 1980-tallet). "Progressiv pedagogikk" i form av for mange elevsentrerte opplegg som gruppearbeid, prosjektarbeid med mer fører til at elevene forblir på samme nivå som dem de arbeider sammen med, framfor at de hever og strekker seg opp mot de voksnes nivå. For ofte tilbys retninger og fag som i for liten grad er tilpasset yrkeslivet, eller som i for liten grad er tilpasset studieinstitusjoner som kommer etter.

Prof. E. Befring (Dagbladet 1.4.2003) sier: "Skolen legger vekt på feil egenskaper. Det vi trenger, er pågående og selvstendige elever". Han gjør da den feilen å stille kunnskap opp mot kreativitet. Skolen trenger både kunnskapsrike og pågående og selvstendige elever. Framfor å stille kunnskap opp mot kreativitet er det mer riktig å si at disse

avhenger av hverandre. Kunnskap vil framfor mye annet kunne gi meningsfull kreativitet, og kreativitet vil kunne hjelpe til å finne ny kunnskap. Jeg antar at kreativiteten spiller større og større rolle jo flere kunnskaper en rår over, men da slik at kreativitet blir en nødvendig, men ikke tilstrekkelig del av det hele.

SKOLENE MÅ ORGANISERES ANNERLEDES

Organiseringen av skolen er forfeilet. Jeg mener det er galt at videregående skoler innordner alle typer studieretninger under ett tak (i noe som kan kalles kombinerte videregående skoler). En ender da ofte med for mange "billig" drevne allmennfaglige linjer og for få råd til ressurskrevende industrielle linjer. Frihet i valg av studieveg i videregående skole (90% får innfridd førstevalget) har bl.a. ført til at Norge i dag mangler over 14000 håndverkere. Dagens kombinerte skoler medfører ofte at en får en universitetsutdannet rektor uten kompetanse innen yrkesfag eller en yrkesfaglig utdannet rektor uten kompetanse innen allmenne teorifag.

Jeg mener også det er galt at videregående skoler innordner alle typer evnenivå i samme klasse. Dens forsøk på pedagogisk differensiering blir delvis ødelagt ved at en nekter organisatorisk differensiering. Det er svært problematisk at allmennfaglig studieretning har "åpent" inntak av elever, herunder slike som ikke har mulighet for å klare seg faglig. Og at man også tillater elevene fritt å velge og vrake, herunder velge bort viktige fag. De kan på samme måte som i en kafeteria velge og vrake blant ulike kurs. Dette gir elevene stort stress, for liten følelse av ansvar og for stor mulighet til å velge bort viktige fag. Det er også enormt ressurskrevende, i den forstand at elevenes valgfrihet gjør at klasser fylles opp eksempelvis bare med 4-12 elever.

ELEVENE MÅ JOBBE MER MED SKOLEARBEID

De fleste utlendinger jeg har snakket med, er forbauset over hvor lite de norske elevene jobber med skolearbeid. Det er betegnende at såpass mange norske elever i fritida jobber som telefonselgere, i Mc Donalds-, Rema- og Rimi-

butikker. Elever som jobber for lite med skolearbeid, har tydeligvis ikke fått øynene opp for at skolefagene er interessante nok. Noen av disse elevene burde ikke ha gått på skolen, eventuelt burde de ha fått muligheten til å komme tilbake senere. Jeg vil gjerne sitere filosofen Arild Håland fra Bergen som har sagt at det er unormalt å gå på skolen i 12 år. Noen av de andre elevene bør kunne avkreves mer, både fra lærere og foreldre. Foreldrene har bl.a. et stort ansvar for at barns interesse for materielle ting ikke tar overhånd.

3. KONKLUSJON

Det synes for meg klart at flere av de faktorer som jeg har nevnt, har sammenheng med hverandre. Dette gjelder for eksempel at dårlig organisering gir dårlig elevinnsats med dårlig "driv" hos elevene. Dårlig organisering gjør at for mange midler brukes feil. Eksempelvis oppretter man feil linjer og plasserer elever på feil linjer. Rådgivningstjeneste og støtteundervisning bruker masse oppmerksomhet og midler i det en prøver å "redde" dem det ikke er håp for (mht. å gi bestått, mht. å gi jobb), for så å sitte igjen med for liten oppmerksomhet og for få midler for dem en egentlig skulle tatt seg av. For lite "driv" hos enkeltelevener gjør at lite skolearbeid (innsats i timene, leksearbeid) blir gjort.

Norsk skole i dag er en skole hvor de svakeste ødelegger for de flinkeste ved å sinke undervisningen eller lage bråk. Samtidig ødelegger de flinkeste for de svakeste ved at de svakeste ikke tør blottstille seg, dvs. ikke tør å stille spørsmål. Å plassere elever med alle nivåer tilstede i klassen virker ineffektivt for læring og demoraliserende på alle, og fører til altfor lav innsatsvilje, konkurransevilje og utholdenhet. Mange lærere gir opp og slutter. Alle trekker hverandre ned, og vi har en "tape-tape"-situasjon. Jeg har følgende håp: Vi må få lov til å undervise elevene der de passer best, og ikke tvinge dem til å være der de ikke vil eller evner å være.

"Fra god til bedre – klart vi kan!"

Fylkesmannen i Rogaland inviterte i månedsskiftet august/september til en to dagers konferanse i Stavanger med fokus på utviklingen i grunnskolen etter 6 år med Reform 97.

Grunnskoleansvarlig i Norsk Lektorlag Geir Haagensen deltok på konferansen som representant for vår organisasjon, og han gjengir her hovedpunkt fra de viktigste foredragene på konferansen:

Gunnar Haagensen. Foto: P.T.L.

Hvem sa hva på utdanningskonferansen i Stavanger 27.-28.8. om grunnskolen?

Peder Haug: *Hvor er vi – hva vet vi – hva griper vi tak i?*

Peder Haug er professor i pedagogikk ved Høgskolen i Volda.

Professor Peder Haug (sentral i evalueringen av L97) gikk først inn på tilstanden i grunnskolen. Skolen får generelt god omtale, men det er store variasjoner mellom skolene. Variasjonene kan være tilfeldig, men de har store konsekvenser. Haug påpekte at det også er store variasjoner når det gjelder skolefaglig kunnskap i kommuneledelsen i kommune-Norge. Det er store variasjoner i læringsresultatet, også mellom klasser.

Skolen er rik på aktivitet, magrere på læring, særlig for enkelte grupper elever. Haug gikk så langt som å si at grunnskolen ikke gir et likeverdig tilbud. Det mest tydelige er at guttene får dårligere resultat enn jentene. Det er kun i matematikk og kroppsøving at guttene er på lik linje med jentene.

Mye er som det har vært. Arbeidsmåtene er fortsatt for mye lærerstyrt. Haug gikk så langt som å si at realskolen "henger igjen" på ungdomstrinnet. De som jobber formidlingsorientert får bedre resultater enn de som jobber aktivitetsorientert. Aktivitetspedagogikken blir praktisert for overfladisk, og med lite læringsfokus i følge Haug.

Knut Roald: *Ungdomstrinnet - ut av "skuggelandet?"*

Knut Roald er førstelektor ved Høgskolen i Sogn og Fjordane, Avdeling for lærerutdanning.

Roald gikk inn på en rekke trekk/mønster som vi i dag ser på ungdomstrinnet. Blant annet ser vi at elevene går fra disiplin til selvdisiplin, de velger emner, bok/mappe for egenvurdering, egenvurdering av elevarbeid, alle lærere "eier" 10-12 elever, elevsamtalen skal være en pilar, studietid, periodelesing, prosjektarbeid, aldersblanding/lærerblanding, kontorskole, fellesaktiviteter osv. Roald er kritisk til en del av oss som jobber der, da han avsluttet med følgende utsagn:

"Å endre en organisasjon er som å flytte en kirkegård – man får ingen hjelp av de som oppholder seg der."

Elisabeth Ianke Mørkeseth: *En ny lærerutdanning tar sats.*

Elisabeth Ianke Mørkeseth er dekan ved Avdeling for lærarutdanning ved Høgskolen i Stavanger.

Mørkeseth tok for seg utfordringene innen den "nye" lærerutdanningen. I dag kan studentene for lite når de kommer ut. Den nye lærerutdanningen vil bestå av to obligatoriske år. I tillegg vil det være to valgfrie år. Estetiske fag, idrett, natur/samfunn/miljø, heimkunnskap er fag som ikke blir obligatoriske. I følge Mørkeseth er målet å få til en mer yrkesretta utdanning der studentene må jobbe mer IKT-basert. Det vil videre bli lagt vekt på at studentene skal utvikle en sterkere didaktisk kunnskap. Dette medfører at lærerhøgskolene må bli mer opptatt av det som skjer i praksisfeltet, og samarbeidet med praksisskolene.

Jostein Osnes: *"Tenke det; ønske det; ville det med – men gjøre det!"*

Jostein Osnes er direktør ved Læringssenteret, som prøver å ha en sentral rolle som nasjonalt utviklingssenter for grunnskolen. Senteret er i ferd med å omdannes til utdanningsdirektorat. Osnes reflekterte omkring nasjonale og lokale utfordringer i grunnskolen – med særlig fokus på hvordan vi på ulike nivå kan møte utfordringene fra evalueringa av Reform 97 og innstillinga fra Kvalitetsutvalget. Han startet med å sette pekefingeren på PISA, gir den depresjoner? Videre satte også Osnes blant annet fokus på det fakta at jentene presterer bedre enn guttene. Er det noe feil med arbeidsmåtene? Direktøren for Læringssenteret avsluttet med følgende konklusjon: "Å dele kunnskap = alle blir rikere."

Nina Bøhnsdalen : *Foreldre stiller krav – og stiller opp.*

Nina Bøhnsdalen er sekretariatsleder for Kommunalt foreldretvalg i Stavanger.

Stavanger kommune er den eneste kommune i Norge med eget sekretariat for foreldre, med en egen ansatt på heltid. Bøhnsdalen la fram hvordan heim – skole samarbeidet fungerer i Stavanger kommune. Heim – skolesamarbeid er en selvfølge, men det fungerer ikke like godt over hele skolenorge. Forskning viser at elevene gjør det bedre når foreldrene engasjerer seg. Blant annet bør foreldrene være en viktig del av leseopplæringa til elevene. Bøhnsdalen konkluderte med at det er viktig å gripe fatt i de foreldrene som vil stille opp!

Inge Eidsvåg: *"Tenk å måtte gå i graven uten å vite hva rumpetroll er på oldpersisk."*

Inge Eidsvåg, Lillehammer er forfatter og lektor.

Lektor Inge Eidsvåg holdt avslutningsinnlegget. Hans utgangspunkt var at vi er ingenting fra fødselen, alt må læres! Det må ligge en lyst til grunn for å lære. Læring må være gledesfylt, men også anstrengende og krevende. Eidsvåg spurte forsamlingen om "hva er kunnskap?" De fire regningsartene har vi fortsatt, Mozart, Bibelen, Koranen, nålen har vært der, og vil alltid være der. Kunnskap er å kunne bruke informasjon. Klokskap – hvor har det blitt av ordet? Klokskap forutsetter kunnskap? Læreren må kunne mye, og han må like det. Eidsvåg er ikke glad i veilederrollen. Man må kunne sette ting i sammenheng, og da må en kunne noe – kunnskap er makt i lærerrollen. Eidsvåg avsluttet med å si at læreren er så viktig, så viktig..!!

Far, Ole og en hund

Hans Olav Nøklestad. Foto: P.T.L.

"Morsomme bilder fra klassefesten, Ole," sier far ved kveldsmaten. Det gjelder å vise litt interesse for sønnens skolegang, det har skolens rektor presisert på foreldremøte. "Men hvordan klarte dere å få satt hatt og briller på den hunden der? Stokk har den visst også!"

"Fattern da, det er ikke noen hund, det er jo norsklæreren vår!"

Ole har strevd hele kvelden med hjemmestilen og får et gratis innledningspøeng. Men hvordan innpasse det i sammenhengen? Norsklæreren er streng på sammenhenger, røde tråder, ledemotiver - og avslutningen, den må henge sammen med innledningen og er viktigere enn viktigst. Så hunden må dukke opp igjen mot slutten av stilen, den saken er klar.

Det er andre krav også. "Samfunnet," sier læreren. "Samfunnsutviklingen," utdyper han. "Fra realisme til modernisme - en artikkel, men gi den en essayistisk innpakning, så blir den morsommere å lese. Mer interessant," retter han det til. "Og vis at dere har skjønt noe! Dere går ikke på universitets- og høyskoleforberedende linje for å diskutere norsklæreren skjegg!"

Klassen har siden grunnkurset arbeidet med å gripe denne sammenhengen, denne linjen fra realismen på 1800-tallet til modernismen i det følgende århundret. Det er ikke bare en utvikling innenfor kunsten, det er en utvikling som følger tett på den politiske utviklingen av samfunnet, sier norsklæreren. Da Gustave Courbet skapte det realistiske maleriet i Frankrike etter februarrevolusjonen - han var den første som brukte det franske begrepet "réalisme" om et kunstverk, nemlig sitt eget - innledet han samtidig et katastrofalt angrep på de klassiske, humanistiske verdiene. "Jeg kan bare male det jeg har sett med egne

øyne," sa han, "gruvearbeidere, for eksempel, og steinbrytere, de elendigste blant de elendige, der sønn følger far i et evig fattigdommens kretsløp."

Klassen har studert Gustave Courbets steinbrytere. Auguste Comtes positivisme lurert i kulissene, Émile Zolas naturalisme også. Noen tiår senere er Freud der og gjør oss til sexdyr, og så brutaliserer Lenin og hans etterfølgere samfunnsutviklingen ut i det grenseløse, med strengt forbud mot alle de verdiene som ikke støttet deres utryddelsesideologi.

Kommunisten Nordahl Grieg så hva det dreide seg om. Klassen har lest "Nederlaget", skuespillet om Paris-kommunen, der han håner Courbet på det grusomste. Humanisten Grieg må ha sett at Courbets anti-humanisme hadde brukket ryggen, men han så ikke blodet i leninistenes torturkamre. Klassen er enig om at Nordahl Grieg er et mysterium.

"Stopp!" kommanderer far. "Positivisme, sier du, humanistiske verdier - ifølge Aftenposten i dag er lærerne slett ikke opptatt av samfunnsstenkning, de er opptatt av å finne ut om det er bedre å organisere læringen i treergrupper enn i firergrupper. Elevene samtaler med hverandre, læreren veileder hvis det er behov..."

"Hvor langt tror du vi kom hvis vi skulle sitte der og snakke med hverandre om det vi ikke forstår? Fattern, da, en må kunne noe for å komme videre, skjønner du vel. "Nederlaget" er en utfordring av de store, sier norsklæreren, men han tror på oss, tror på at vi kan forstå det sammen, han og vi."

Ole har virkelig strevd. Han har slått opp i notatene fra timene og tygd i filler en velluktende blyant i sedertre fra Libanon-fjellene. Nordahl Griegs verdi-

er var ekte verdier. Hvordan klarte Arbeiderpartiet å føre disse verdiene videre i etterkrigstiden, uten å måtte drasse med seg all djevlskapen i ideologien hans? "Det har blitt Arbeiderpartiets svøpe, det der," hadde norsklæreren sagt og sett bestemt ut. "Dette store, flotte partiet ble grunnlagt på en ideologi som kom til å revolusjonere det norske samfunnet - helt uten blodsutgytelser. Gerhardsen er en strålende representant for modernitetens politikere. Men hva skjedde på nittitallet? Jo, det skal jeg si dere: Ideologien tørket helt inn. Verdiene ble borte! Vekk som svisker i en høystakk!"

Det siste hadde de lovet å ikke notere, for det var uvitenskapelig, og metaforen var på trynet. Og så hadde de studert Dag Solstads ekstreme 70-tallsmodernitet: ett - og bare ett! - samfunnssystem, takk! Modernismen i kunsten, derimot...

Ole hadde begynt på blyant nummer to da far kikket innom og bød på kveldsmat.

"Der gikk du fem på, fattern," sa Ole. "Du tror at læreren er en hund som bjeffer med de verdiløse og lusker rundt i klasserommet med hatt og stokk og briller. Men han nekter plent å være hund, han sier at han vil være menneske sammen med oss, elevene sine."

Og far ble glad for at det var løgn, det som stod i Aftenposten. Sannelig skulle han spise kveldsmat med sønnen sin oftere heretter.

Hans Olav Nøklestad

Forhandlingslederen imponerte østfoldingene

Ole Jacob Knutsen. Foto: P.T.L.

Ole Jacob Knutsen, forhandlingsleder for Akademikerne kommune, imponerte medlemmene i Østfold Lektorlag med sin grundige gjennomgang av tariffsituasjonen før overgangen fra Staten til KS på et godt besøkt medlemsmøte i Østfold Lektorlag i Fredrikstad tirsdag den 16. september.

Med sine grundige analyser av de konkrete mulighetene i KS kombinert med samfunnsmessige betraktninger følte deltakerne at de møtte en foredragsholder som behersket stoffet sitt på en overbevisende måte. Fylkesleder Hroar Gravning kunne hale i land enda et vellykket medlemsarrangement. På det videre programmet for høsten står både kurs i Sarpsborg for de lokale tillitssvalgte og julebordweekend i Sverige med både middag og kulturelt program.

Interesserte medlemmer i Østfold. Lengst til venstre fylkesleder Hroar Gravning. Foto: P.T.L.

Tyskkurs i Lübeck 1.2 – 7.2.2004.

Deutsche Auslandsgesellschaft arrangerer i tiden 1.2 – 7.2.2004 etterutdanningskurs for 8 fortrinnsvis unge tysklærere fra Norge, og 8 fra Danmark. Kursavgiften dekker program, halvpensjon og bussbilletter i Lübeck. Privat innkvartering. Reisekostnader dekker kursdeltakerne selv.

Kursdeltakerne må selv søke om permisjon med lønn.

Søknader sendes Norsk Lektorlag, Keyzers gate 5, 0165 Oslo eller sekretariatet@online.no

Søknadsfrist: 1. desember 2003. Søknadsskjema fås ved henvendelse til sekretariatet.

Tomhetens iakttagelser

Foto: P.T.L.

Et navn som verserer på flere nordmenns ti på topp-lister for tiden, er Haruki Murakami. Murakami er en japansk forfatter og oversetter, født i 1949. Han drev en jazzbar i Tokyo før han slo gjennom som forfatter, og har vunnet en rekke priser for forfatterskapet sitt. Han er oversatt til 14 språk, flere av utgivelsene hans er kommet på norsk.

Asiatisk kultur har generelt sett fått et gjennomslag i Vesten de siste åra. Filmer har høye besøkstall, og bøker selger godt. Det fjerne og fremmede lokker. Mange av bidragene fra Japan er riktignok overraskende vestlig orientert. Dette er spesielt merkbart i Murakamis forfatterskap, som består av mer vestlig tanke sett og kulturelle impulser enn annen asiatisk litteratur jeg har vært bort i.

Tomhetsnevrose

Den postmoderne tilværelsen er tappet for mening, heter det. Mennesker har utviklet en slags tomhetsnevrose, som gir seg utslag i høyere pillemisbruk og økende selvmordsstatistikker. Dette er noe Murakami er opptatt av. Murakamis hovedpersoner befinner seg ofte i en slags limbotilværelse. De er avventende til livet. Den ene begivenheten er like lite viktig som den andre, mens øyeblikket er nærværende. Personene er ikke

akkurat sløve eller passive, men de mangler likevel kraft til å handle. Mange av dem har også en sterk kjærlighetslengsel. Personene kan leve i stillstand i flere år, men en tilsynelatende tilfeldig hendelse kan sette i gang et mentalt prosjekt av eksistensiell art.

Murakamis bøker er ofte befolket med sterke kvinner og tafatte menn, menn som ikke nødvendigvis fyller noen rolle, som befinner seg mellom to jobber, og ikke nødvendigvis har noe "fornuftig" å gjøre. Dette er visstnok noe som har provosert hjemlandets lesere, der effektivitet og lange arbeidsdager er en vesentlig del av den moderne kulturen.

Murakami illustrerer at opplevelsen av tomhet er et universelt fenomen. Jeg tror at en vesentlig grunn til Murakamis gjennombrudd i Norge er nettopp hans presise observasjoner av det moderne livets mangel på mening.

Norwegian Wood

For å ta et lite dykk i en av hans bøker kan vi gå til Norwegian Wood, hans kommersielle gjennombrudd fra 1998. Vi ser her at mye av stoffet er preget av en vestlig kultur. Tittelen er hentet fra Beatles, og Beatles-sangen fungerer for hovedpersonen Toru Watanabe som Madeleine-kaken gjør for Marcel Proust: Den setter i gang et ras av

Haruki Murakami
Norwegian Wood
Pax Forlag 1998

minner. Hovedpersonen bryter sammen på flyet da han hører Beatles-sangen, og vi får leve med i hans minner om et gammelt kjærlighetsforhold fra studentdagene. Watanabes fortid har vært sterkt preget av en god venns selvmord, og livsinnstillingen hans er grunnleggende melankolsk, der han lar seg drive med strømmen av tilfeldige bekjentskaper og begivenheter.

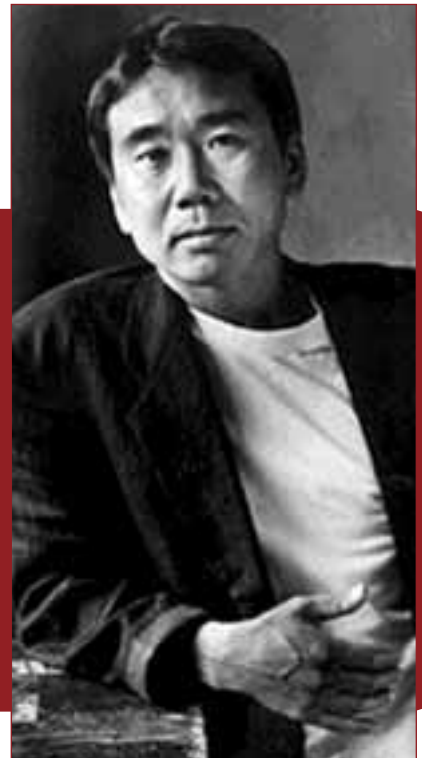
Det mest fascinerende ved denne romanen er det å bli presentert for universelle og eksistensielle konflikter i japanske kulisser. Storbyen og landsbygda, japansk mat og andre japanske tradisjoner krydrer historien. Det minst fascinerende er den noe pubertale omgangen

med tradisjonelle tabuer, som for eksempel seksualitet. Om dette er kulturelt betinget, vet ikke jeg, men det ligger en god del fnising mellom linjene i de passasjene der sengekosen foregår.

Det er likevel en enkel oppgave å skulle anbefale Murakami. Han skriver på alvor og har noe å meddele. Trekkoppfuglen regnes som et av hans mesterverk. Boka inneholder elementer av fantastisk realisme, et av Murakamis viktigste kjennetegn. Usannsynlige og overnaturlige innslag balanserer sammen med de mer realistiske.

Murakamis skrivestil består av korte, presise iakttagelser og knappe dialoger.

Den heller mot det hardkokte, slik vi blant annet finner hos Raymond Carver, som er en av de vestlige forfatterne Murakami har oversatt til japansk. Likevel er det ikke noe i veien for å tolke denne skrivestilen som et uttrykk for noe mer genuint japansk, noe i nærheten av den minimalismen vi kan finne i blant annet japansk arkitektur og poesi. Murakami er absolutt verdt et bekjentskap.

Bøker av Haruki Murakami på norsk:

- 1993 Sauejakten
- 1994 Dans dans dans
- 1998 Norwegian Wood
- 1999 Trekkoppfuglen
- 2000 Vest for solen, syd for grensen
- 2001 Hardkokt eventyrland og verdens ende
- 2002 Etter skjelvet (noveller)

Eksamen i tysk våren 2003. Svar fra Læringscenteret.

I Lektorbladet nr. 4/2003 kommenterer Dirk Levsen oppgavene i VT1020 Tysk B-språk 2/VT1060 Tysk C-språk 3/VT1080 Tysk C-språk 2,5.

Levsens synspunkter vil vi ta med i det videre arbeidet vårt med utarbeidelsen av eksamensoppgaver og annet vurderingsmaterieell. Vi vil imidlertid bemerke at alle våre eksamensoppgaver gjennomgår en langvarig og detaljert prosess for å sikre at intensjonene i Reform 94 blir ivare tatt, og at oppgavene ikke inneholder feil. Sentralt i dette arbeidet står lærere som har sin daglige gjerning som lærere i det aktuelle faget, eller som på annen måte representerer den nødvendige kompetansen for oppdraget.

Skolene ble informert om de sentrale retningslinjene for eksamensoppgavene i Informasjon SUE/Vg – 95-005. Med hensyn til struktur og valg av språk i oppgavene viser vi til forordene i samlingene med eksempeloppgaver (Informasjon SUE/Vg – 97-043 og Informasjon SUE/Vg – 99-001). Oppgavene, besvarelsene og vurderingskriteriene ble drøftet av sensorene på forhåndssensurmøte kort tid etter eksamen og på formøtene under sensurmøtet.

Eva Først, avdelingsdirektør i seksjon for vurdering, Læringscenteret

Høyesterettsdom om barns erstatningsansvar

Foto: Privat

Advokat Geir Lippestad er Norsk Lektorlags faste advokat.

Han tar opp aktuelle juridiske spørsmål av interesse for medlemmene. Som en medlemsfordel i Norsk Lektorlag tilbyr advokat Lippestad medlemmene inntil en time gratis juridisk konsultasjon i private saker som ikke angår arbeidsforholdet. For private saker kan du kontakte advokat Lippestad på tlf. 22 34 61 36 eller pr. e-post: geir@lippestad.no

Mange medlemmer spør meg om hvilket ansvar de har for sine barn dersom disse skader andre personer eller ting. I disse trampolinetider er kanskje dette spørsmålet mer aktuelt enn noen sinne.

Høyesterett har nå avsagt en viktig dom om dette temaet.

Høyesterett avgjorde 4. april 2003 en erstatningssak om sammenstøt mellom en 11 år gammel syklist (B) og en fotgjenger (A). B var i oktober 1997 på vei til skolen sammen med en kamerat da han med sykkel kjørte på A bakfra. A falt, brakk håndleddet og ble senere uføretrygdet på grunn av sammenstøtet. A reiste sak og krevde fastsettelsesdom for at forsikringsselskapet, hvor familien til B hadde hjemforsikring, var ansvarlig for skaden.

Herredsretten og Lagmannsrettens flertall fant at B hadde opptrådt uaktsomt ved ikke å ha bremsset i tiden da han oppdaget A i sin høyre veibane ca. 25 meter foran seg. Han hadde hatt tid nok til å reagere ved å bremse, og bremsing var et handlingsalternativ som også måtte ha vært klart for ham. Forsikringsselskapet ble etter dette funnet ansvarlig etter skaderstatningsloven § 1-1, jfr. forsikringsavtaleloven § 7-6, for skadene A ble påført. En lagdommer ville frifinne forsikringsselskapet med den begrunnelse at det hører til barns natur at de fra tid til

annen glemmer seg og opptrer uten tanke for mulige følger.

Forsikringsselskapet anket til Høyesterett. Høyesteretts flertall (fire dommere) fant at B ikke hadde opptrådt uaktsomt, og selskapet ble frifunnet. Ved impulsivt å følge etter kameraten som valgte å passere svært nær A på høyre side, valgte B samme løsning som mange 11-åringer ville ha valgt. I følge sakkyndig vitne skyldtes dette en form for sosial gruppeatferd, som medførte en redusert evne til å ta inn, bearbeide og velge alternative løsninger i den korte tid som gikk før sammenstøtet. Unnlåtelsen av å bremse i tide måtte antas å ha vært en konsekvens av hans identifikasjon med den som syklet først.

Den dissenterende dommer mente at B hadde opptrådt uaktsomt, og at lagmannsrettens dom måtte stadfestes.

Dommen viser at det skal en hel del til før foreldre blir erstatningsansvarlige for deres barn. I dette tilfellet hadde foreldrene en forsikring å falle tilbake på. I mange saker er dette ikke tilfellet.

Barn må være forsiktige, men det er likefullt klart at barns handlemåte og den uaktsomhetsvurdering som gjøres, må ta utgangspunkt i barnets evne til å forstå at skade kan oppstå.

norsk lektorlag

Norsk Lektorlag

Adresse: Keysersgt. 5, 0165 Oslo

Telefon: 23 32 79 94

Telefaks: 23 32 79 90

e-post: norsklektorlag@norsklektorlag.no

**INNMELDING
Norsk Lektorlag**

Sendes til:

Norsk Lektorlag Keysersgt. 5 0165 Oslo

Personlige opplysninger		
Navn (Etternavn, fornavn)	Fødselsnummer (11 siffer)	Telefon, privat
		Telefaks
Privatadresse	Postnr./poststed	E-post

Opplysninger om arbeidssted og arbeidsgiver		
Arbeidssted, navn og adresse		Telefon, arbeid
		Telefaks, arbeid
Postnr./poststed	Arbeidsgiver, navn	E-post, arbeid

Opplysninger om utdanning
Utdanning
Hovedfag
Utdanningsinstitusjon(er)
Lønnsansiennitet fra

Bekreftelse
Jeg bekrefter herved at medlemskontingenten kan trekkes fra min lønn hver måned og overføres til Norsk Lektorlags konto.
_____
Sted/dato
_____
Underskrift

Nr. 4923 Dns 01/04/2011

norsk lektorlag

Sekretariat:

Norsk Lektorlag, Keyzers gate 5,
0165 Oslo.
Telefon: 23327994,
telefax: 23327990,
Nettsider: www.norsklektorlag.no
E-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Generalsekretær:

Otto Kristiansen
Tlf. 23327994 (a),
48171611 (m),
e-post:
otto.kristiansen@norsklektorlag.no

Foto: P.T.L.

Administrasjonssekretær:

Hildegunn
Kreppene
Tlf. 23327992
e-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Foto: P.T.L.

Regnskapsansvarlig:

Tove
Johannessen
Tlf. 23327995
e-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Sentralstyret

Foto: Privat

1. nestleder:

Helge Bugge Eriksen, Skien
Tlf. 35905850 (a), 35545630 (p),
e-post: buggeriksen@hotmail.com

Foto: Ø.L.

Else Alvik, Ås, forsikringsansvarlig.
Tlf. 64975765 (a), 64940825 (p),
91583351 (m),
e-post: else.alvik@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Just Almås, Lillehammer, sekretær.
Tlf. 61224216 (a), 61257261 (p),
e-post: justalmas@hotmail.com

Foto: Ø.L.

Fred O. Slutaas, Elnesvågen, nettredaktør.
Tlf. 71266400 (a), 71262942 (p), 95833858 (m)
e-post: fred.olav.slutaas@norsklektorlag.no

Foto: Privat

Leder:

Gro Elisabeth Paulsen, Gjøvik.
Tlf. 23327994 (a), 91327691 (m),
e-post:
gro.elisabeth.paulsen@norsklektorlag.no

Foto: P.T.L.

2. nestleder:

Sigrid Skogan, Steinkjer.
Tlf. 74121700 (a), 74161431 (p),
92810979 (m)
e-post: Sigrid.Skogan@c2i.net

Foto: P.T.L.

Else Wigen Berner, Stavanger.
Tlf. 51529560 (a), 51581473 (p),
90940113 (m)
e-post: eberner@c2i.net

Foto: P.T.L.

Geir Haagensen, Steinkjer.
Tlf. 74160170 (a), 41200323 (m)
e-post:
geir.hagensen@steinkjer.kommune.no

Foto: P.T.L.

Inge Johnsen, Asker.
Tlf. 66907240 (a), 66901850 (p),
e-post: ijohnsen@start.no

Fylkeslagene:

Akershus Lektorlag	Leder Rudy Wolff		95 10 36 80	rudy.wolf@sensewave.com
Aust Agder Lektorlag	Leder Terje Repstad	Møglestu vgs.	37 27 29 72	terje.repstad@moglestu.vgs.no
Buskerud Lektorlag	Leder Niels Petter Vardøen	Strømsø vgs.	66 98 04 72	niels.vardoen@skole.bfk.no
Finnmark Lektorlag	Leder Roald Johansen	Vadsø vgs.	78 95 29 60	roald.johansen@vdsvgs.finnmark-f.kommune.no
Hedmark Lektorlag	Leder Inger Kristin Thorstad	Ringsaker vgs.	62 34 22 65	ingkrith@online.no
Hordaland Lektorlag	Leder Svein Einar Bolstad	Sotra vgs.	55 26 64 39	svein.einar@bolstad.to
Møre og Romsdal Lektorlag	Leder Kjell Skorgevik	Fagerlia vgs.	70 12 16 27	kjell.skorgevik@sensewave.com
Nord Trøndelag Lektorlag	Leder Bjørn Frosthammer	Olav Duun vgs.	74 27 37 99	bjoern@kvalito.no
Nordland Lektorlag	Leder Jørund Eldevik	Bodø vgs.	75 51 54 94	Jorund.Eldevik@bodo.vgs.no
Oppland Lektorlag	Leder Just Almås	Gausdal vgs.	61 25 72 61	justalmas@hotmail.com
Oslo Lektorlag	Leder Jon Hybert Sand	Nordstrand vgs.	66 80 70 78	jonsand20@hotmail.com
Rogaland Lektorlag	Leder Else Wigen Berner	Bergeland vgs.	51 58 14 73	eberner@c2i.net
Sogn og Fjordane Lektorlag	Leder Svein M. Sirnes	Hofstad vgs.	57 82 71 63	sognogfjordanelektorlag@hotmail.com
Sør Trøndelag Lektorlag	Leder Anne Kath. Meese	Malvik kommune	73 91 25 71	ac-meese@online.no
Telemark Lektorlag	Leder Tor Henning Olssen	Bamble vgs.	35 96 09 21	tholssen@hotmail.com
Troms Lektorlag	Leder Solveig Ryeng	Kvaløya vgs.	77 69 53 44	fjaera@hotmail.com
Vest Agder Lektorlag	Leder Sten Aunevik	Tangen vgs.	38 03 04 18	StAu1@lsyd.no
Vestfold Lektorlag	Leder Odd A. Frydenberg	Sande vgs.	33 05 16 78	oddfvr@vfk.no
Østfold Lektorlag	Leder Hroar Gravning	St. Olav vgs.	69 34 69 39	hr_gravn@stolav.vgs.no

Medlems
Rådgiveren

Kun for medlemmer

Medlemsrådgiveren er et betjeningskonsept fra DnB-konsernet, spesielt utviklet for å ivareta dine økonomiske interesser som foreningsmedlem. Den er en del av samarbeidsavtalen mellom din forening og DnB-konsernet, med sine leverandører:
Den norske Bank, Postbanken, Vital Skade og Vital Forsikring.

Her får du alle bank- og forsikrings-tjenester samlet på ett sted. Vi tilbyr faglig kompetanse på de produkter og tjenester avtalen omfatter og kjennskap til dine gunstige betingelser som medlem.

Se også hjemmesiden til din forening under: MEDLEMSRÅDGIVEREN!

Ring 04700
- så vet du mer

Medlemsrådgiveren - Bank- og forsikringstjenester levert av DnB-konsernet.

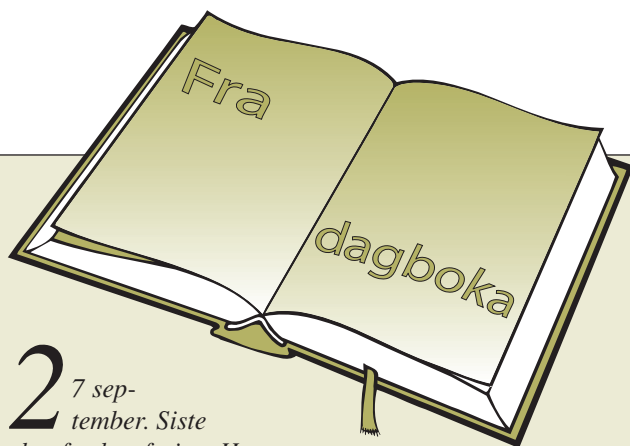
B-BLAD

Returadresse:

Lektorbladet

Keysers gt. 5, 0165 OSLO

Vennligst meld fra ved adresseendring

2 7 september. Siste dag før høstferien. Har samlet inn rettebunker slik at helgen skal gå. Hvor i all verden er ukene siden skolestart blitt av?

Denne ferien kommer jo nesten for tidlig. Det er så mye jeg ikke har rukket å gjøre. Jeg tror jeg begynner å bli litt glemsk. - I går glemte jeg et møte i filologseksjonen der vi skulle diskutere fylkets pedagogiske plattform – vedtatt av selveste Fylkestinget. Det er så godt at det er andre som vet best hvordan jeg skal undervise. De som ikke jobber i skolen, vet best. Slik er det jo med alle yrker. Andre enn kirurger vet best hvordan man skal operere, andre enn flygere vet best hvordan man skal fly. Slik er det bare.

- Og så har jeg glemt å lese skolens kvalitetsdokumenter på nytt etter sommerferien. Der står det så mye klokt at jeg vel ikke burde være i klasserommet uten å ha dem liggende på kateteret. Da blir det kvalitet i undervisningen min!

Tenk om vi kunne kalle pedagogiske plattformer og kvalitetsdokumenter for folkløse som vi presenterte for turistene! Man har da ikke slikt i andre land! Men så har da heller ikke andre land oljerikdommer og råd til å fylle skolen med tomsnakk. Det skal bli godt å dra til et slikt land i høstferien.

- pertlars -

LES NORSK LEKTORLAGS NETTAVIS!

Les Norsk Lektorlags nettavis for fag, skole og utdanning!

Redaktør: Fred Olav Slutaas.

Adresse: www.norskektorlag.no.